

Erstatningslov, hvorved der blev disponeret over Millioner, en Erstatningslov for Krigsskade, der — jeg troer, man kan sige det uden at risikere at blive gjendreven — med Hensyn til Omfanget af det, der saaledes er blevet betragtet som Krigsskade, og som saadan senere er blevet erstattet, ikke har sin Lige, en Lov, som var forbunden med meget store politiske Betænkeligheder, og som ogsaa kun paa Grund af ganske særegne Forhold var — det vil jeg paa den anden Side ogsaa sige, — baade Fyldestgjørelsen af et Billighedskrav og en politisk Nødvendighed; men hermed har man, som sagt, ogsaa meent, at denne Sag skulde være sluttet, saa at altsaa det foreliggende Lovforslag maatte betragtes som vedrørende en Sag, der nu ikke mere kunde tages i Betragtning. Disse vare, troer jeg, de to store Hovedhensyn, som ved den tidligere Forhandling gjorde sig gjældende; jeg skal ikke gaae ind paa de mindre Sidebetragtninger, medmindre der dertil skulde blive givet særlig Anledning. Jeg skal endnu kun bemærke, at, naar man seer paa selve Lovforslaget, saa vil man deri finde et Maskineri, som i en ganske overordentlig høj Grad vil tage Landets administrative Kræfter, ikke blot Amtmænd og Amtsforvaltere, men alle Byraad, Sogneraad osv. i Beslag, og dernæst vil man see, at selv om man kunde gaae ind paa Principerne, saa vilde det strande paa en factisk Umulighed af at tilvejebringe Dplysninger, der havde den mindste Lighed med Veriser. Der kunde tilvejebringes al Slags Sandsynlighed, der kunde fremkomme forskellige baade tilstedelige og utilstedelige Forsøg paa at indvinde Noget, men der vilde ikke kunne tilvejebringes saadanne Dplysninger, hvorefter Erstatningen paa en tilfredsstillende Maade vilde kunne fordeles, selv om Bedkommende trængte, og selv om Staten havde Overflod paa Penge. Endelig vil man see, at der er sagt, at denne Erstatning skal udredes af Statskassen. Dette vil nu efter min Overbeviisning være en Hindring, som vil være tilstede, hvad saa Rigsdagen end maatte bevilge, saalænge vi have en Regjering, der opretholder Lovgivningens almindelige Principer; thi her er Tale om en Hartkornet, ifølge Lov paa-

hvilkende Byrde, og hvis der derfor skulde betales Noget, saa kunde det ikke betales af Statskassen, men saa maatte det repareres paa alt Landets Hartkorn, saa at der altsaa til hele det uhyre Maskineri, der her er foreslaaet i Bevægelse, endnu vilde komme en extraordinair Fordeling og Dpkrævning over hele Landet. Det er disse Betragtninger, som efter min Mening gjøre det utvivlsomt, at Landstinget forrige Gang har handlet rigtigt ved at forkaste Loven. Det vil erindres, at den blev forkastet med en meget energisk Tilkjendegivelse af Landstingets Mening, idet den allerede blev forkastet, da der var Spørgsmaal om Sagens Overgang fra 1ste til 2den Behandling, og jeg maa tilstaae, at jeg derefter troede, at Landstinget skulde være betrygget imod at faae denne Sag tilbage og til ny Foretagelse. Det tyder i alt Fald paa en meget høj Forestilling om Landstingets Eftergivenhed, at man har troet nu med Nytte at kunne komme til det med denne Sag; og, uagtet Eftergivenhed er en overmaade sjøn Dyd, saa kan den dog som alle Dyder overdrives, og jeg tilstaaer, at, dersom der virkelig kunde blive alvorlig Tale om nu at tage det Botum, der saa energisk er tilkjendegivet i forrige Samling, tilbage, saa vilde det være en Grad af Eftergivenhed, som meget vanskeligt kunde forenes med den rette Forestilling om Landstingets Berettigelse og Betydning. Jeg foreslog ikke sidst, at man skulde negte Overgangen fra 1ste til 2den Behandling, men jeg sluttede mig med Forsigtelse dertil, fordi det forekom mig, at, naar man har en fast Overbeviisning om, at Noget ikke kan, bør eller tør føres igjennem, saa er det bedst at gjøre Vinen for sig og Andre saa kort som mulig; men efter dette foregaaende Botum er det nu min bestemte Mening, at vi bør negte Lovforslagets Overgang til 2den Behandling og dermed, som vi tør haabe, skaffe det ud af Verden. Jeg troer saameget mere at kunne stole paa, at dette vil skee, som nærværende Landsting jo ikke staaer ligeoverfor Eventualiteten af et nært forestaaende Dimvalg.

Formanden: Den sidste Uttring var neppe berettiget.